

REDACTIA

Arad, Deal Ferenec-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . . . 10 .
pe 1/4 an . . . . . 5 .
pe 1 lună . . . . . 2 .

N-rii de Duminecă pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deal Ferenec-utca nr. 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond; prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicație.

Atât abonamentele, cât și insertiunile sunt a se plăti înalate în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Horizori defrancați nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Advocații români și cei maghiari.

Sâmbătă camera advocaților din Arad a votat 1000 coroane pentru statua ce este să se ridice aici lui Kossuth. Șase advocați români din comitatul Hunedoara, ș' anume d-nii Francisc Hossu, dr. Aurel Vlad, dr. Iustin Pop, dr. Silviu Moldovan și dr. Gabriel Suciu, cari aparțin și ei acestei camere, au cerut însă ca propunerea să se ia dela ordinea zilei. Pentru-că nu e cu cale, ca și din banii Românilor să se dea pentru acest scop. Ridicarea unei statui lui Kossuth, zic frații din Hunedoara, are scop politic, este în contra constituției și Români nu pot să contribuie la așa ceva.

Cererea aceasta a stârnit vifor mare în adunarea advocaților. Dr. Rádó Károly, scrie „Függetlenség”, prin cuvinte „prinse” a zis că „adunarea să respingă cu indignare și dispreț expectațiunile celor șase Valahi de tristă figură”, căci „cererea aceasta ar fi manifestarea brutală a urei pentru Maghiari și contra patriei”. Har pe deasupra acei advocați „nepatrioți” să mai fie și boicotați, cel puțin pe — cate sociali!..

Advocatul Avaffy Ferencz a intrerupt discuția: „Să nu cădem în extrem”. Era s'o pătească însă, ca el s'a strigat că — pactează... Deși el emisese o idee sănătoasă: din banii ce se incassează dela Români, suma ce s'ar detrage dela dinșii pentru statuă, să fie înapoiată... Dacă așa s'ar fi spus dela început, desigur că nici un Român nu ar fi protestat, de oare-ce e treaba Ungurilor cui ridică statuă... Dar ca și din bani strinși

dela Români să se ridice lui Kossuth statuă, și încă pe vremuri când întreaga Ungurime pe lăncu al nostru îl tratează ca pe bandit, asta da, trebuie să întimpe rezistență.

E regretabil însă, că dintre advocații români din comitatul și orașul nostru, afară de Dr. Ioan Suciu nu s'a prezentat nici unul să ia parte la discuție. Unde a fost Dr. St. C. Pop, care așa zicând vrea să treacă drept specialist în chestia lui lăncu?

Și ar fi fost la loc o rezistență bărbătească. Pentru-că Dr. Múlek Lajos a proferat cele mai violente cuvinte la adresa cărturarilor români cari nu vor să se inchine memoriei lui Kossuth. A zis: „Acești oameni fac pe ticaloșii față de noi, aici, pe pământul patriei maghiare, deși ei mănâncă pâine maghiară, se îngrășe din untură ungurească (stil nu se poate mai literar!). Dacă nu le place, plece în România și să nu injurizeze ideea de stat”...

În același sens a vorbit Dr. Leitner Mihály din Déva, pe când Dr. Kertész Miksa, din Arad, a zis: „Nu aflu că trebuie să ne reșbamăm. Suntem stăpâniți situațiunei, să fim deci mai cu rebdare. Advocatii totdeauna au fost pentru libertatea gândirei, să nu știrbim deci din renumele nostru... Nu cred că putem să pornim contra celor șase advocați cercetare, deoarece ce ei au spus numai de libertatea de a vorbi prima când au trimis adresa lor”...

S'a sculat însă Dr. Nagy Sándor și a propus cercetarea disciplinara, ceea-ce s'a și primit...

Că un astfel de curent stăpânește chiar și pe cea mai intelectuală corporație maghiară și că s'a putut ajunge la asfel de conclud, cauzele sunt multe. Cele mai principale:

1) că advocații români nu s'au prezentat în număr imosant, să lupte față în față și 2) că între advocați au ajuns să dea tonul nu Ungurii neaoși, ci Ovrei! Și cine nu știe, că șovinismul acesta exagerat ce s'a instăpănit asupra țării, este product ovreesc! Și la ședința de care ne ocupăm, nu creștinii, ci Ovrei! formau majoritatea.

Mai sunt de vină de altfel și toți Români cari în casuri de proces se duc la Ovrei... Căci, într'adevăr, ce respect pot să aiba străinii față de Români când ved că mulți dintre dinșii ocolese pe advocații români și și încredințează averea și cinstea advocaților Ovrei și renegaților de tot soiul, cari prin exagerarea sentimentului național vor să se ridice mai presus de Ungurii neaoși?!

De aceea, cel mai demn răspuns la acuzările ce au fost zise la adresa advocaților români, numai poporul român întreg poate da. Să țină adică strins în jurul advocaților români și să fugă de cei străini, dintre cari unii abia de ieri alăstăieri au venit aici de prin Galiția, ori cine știe de unde, și totuși au îndrăzneală să strige la adresa noastră că suntem venetici și să ne căram în România...

Și răspunsul acesta suntem cu atât mai mult dator să l dam, cu cât azi am ajuns că aproape numai advocații români mai au teren deschis de a se expune întru apărarea drepturilor noastre naționale.

Russu Șirianu.

Kossuth Ferencz, care a eșit deja de vre o trei ori dintre membrii redacției ziarului „Egyetértés”, printr'o epistolă ce numitul ziar publică în fruntea sa, declară că ear intră să colaboreze. Din parte-i „Egyetértés” se bucură.

Foarte bine. Ce e însă cu „F. Magyarorszag”? Acolo se pare că acțiunile stăruie de când cu daraverea lui Erdős Armánd, căci administrația numitului ziar trimite un apel pesimist, rugând publicul să spriginească ziarul, dela care Kossuth Ferencz s'a depărtat.

Serbi! — scrie „F. Magyarorszag” dela 1 Febr) sunt foarte indignați pe stăriții mânăstirilor cari s'au dus la Szell să se jeluiească împotriva hotărârii congresului de a revidua socotelile administrației mânăstirilor. Pe lângă că foile scriu violent în contra acestor păcătoși, apoi și obștea serbească protestează cu energie împotriva hamisistilor serbi. Astfel pe ieri a fost convocată o adunare de protestare la Zombor.

Dar Românii cât vor mai răbda intrigile stărișului dela H. Bodrog?

Alegerea de episcop al Aradului.

A trebuit ca Ungurimea întreagă să se pasioneze pentru candidatura stareșului A. Hamsea, ca presa maghiară să trateze chestiile noastre bisericești cu o desinvoltură nemai pomenită. Ce nu poate publica în ziare române, stareșul care mai alaltăieri ear a fost la colindat, plasează în ziarele ungurești. Astfel „Egyetértés” dela 1 Febr. publică o lungă corespondență, în care ocărăște rău pe V. Mangra, pentru-că ar fi spriginat candidatura d lui Dr. Ioan Pap, ear n'a lăsat teren deschis d-lui Nicolae Pap, slujbașul guvernului, care după ce a căzut și la alegerile generale și la cea parțială din Tinca, cu ajutorul subalternilor săi notari jidovi, unguri și gr.-catolici a crezut de cuvință să mai siluească și cercul Beiușului.

Mai interesant e faptul, că Românul (?) care scrie în „Egyetértés” ocărăște pe vicarul Mangra pentru-că nu și ar ține făgăduiala data: că în atitudinea sa se va conduce după interesele bisericii!

Savonarola.

Voltaire deosebește în mișcarea intelectuală a omenimei patru epoci mari și splendide și înșiră între ele și epoca renașterii italiene. Dar par' că renașterea este mai eplendică decât toate, mai simpatică și mai atăgătoare, căci după o noapte lungă, întunecoasă și teribilă, ea a readus lumina mult dorită.

Căderea imperiului roman slăbit și de frână, răspândirea creștinismului scăldat în sângele credincioșilor săi și năvalirea popoarelor barbare au fost niște evoluțiuni atât de puternice, încât pe ruinele produse prin șguduitura lor trebuia să reinșie o nouă viață, să lăsară o nouă lume. Și nota caracteristică a acestei lumi nouă a fost creștinismul

Dar antagonismul dintre principiile religiei lui Christos și păgânism a fost atât de mare, încât creștinii au desconsiderat tot ce existase mai înainte și au început să trăiască o nouă viață, ca aderenții lui Marat și Robespierre în revoluția franceză. Pentru ei Aeneida lui Virgil și odele lui Horaț au existat tot atât de puțin, ca Venus de Milo și Apollo din Belvedere și poezii creștinilor, timizi și ascunși în catacombele sfântului Callist, compuneau imnuri primitive întru preamărirea Fiului lui Dumnezeu, ear artiștii lor zugrăveau tablouri sfinte, aproape atât de simple ca cele eșite din „școala” noastră din Nicula.

Și cu toată mărirea și curățenia învățătorilor creștinești și cu toată convingerea umitoare a credincioșilor din primele veacuri ale nouei lumi, poezii și artiști creștini nu s'au putut avânta la o înălțime deosebită, ci s'au perdut cu desăvârșire în lunga noapte a evului de mijloc.

Abea atunci, când scriitorii lor au început să bată praful secular de pe prosa lui Cicero și de pe poeziile lui Ovid și alui Horaț și artiștii au început să studieze frânturile capo d'operelor antice, sfărâmate de orbirea barbarilor și de nesocotința patimei omenești, abea atunci alcătuirile creștine i-au apropiat de marginile frumosului, abea atunci s'a produs renașterea.

Producțiunile anticității sunt și vor rămânea pentru toate vremurile suprema perfecțiune a spiritului omeneș și ciuntita statuă a Venerii de Milo din Luvrul Parisului va produce încă mult timp o impresie mai adâncă și mai puternică decât toate creațiunile de artă ale lumii moderne împreună. Și toți cei chemați, cari voesc să devină ceva, vor trebui să se adape la acel isvor nesecat de apă vie.

Dar se înțelege de sine, că aceste creațiuni nu mai corăspundeau întocmai preceptelor religiei creștine și numai forma le e.a creștinească, ear fondul păgân cu desăvârșire. Și Petrarca a pus în nemuritoarele sale sunete atâta patimă omenească, cum principiile religiei lui Christos nici-

odată nu au permis; Boccacio a scris în o prosă frumoasă narațiunii indcente chiar; ear Luca Signorelli, Sandro Boticești și alții zugrăveau pe lângă tablouri sfinte Veneri cari stau învălitate în văluri transparente. Târna credință-i din primele veacuri începea să slăbească, moravurile deveniau mai laxe și chiar în sinul bisericii catolice s'a incubat un spirit, care fatalmente grăbea reformațiunea.

În mijlocul acelu pericor iminent a apărut pe scena luptei Girolamo Savonarola, un moțest călugăr dominican din Ferrara și cu puterea convingerei sale covârșitoare, cu farmecul dumnezeesc al cuvântului său de apostol și cu exemplul vieții sale caste și sfinte, voia să curățe moravurile, să îndrepteze abuzurile din biserică sa iubită și să conducă virtutea la învingere în contra păcatului, care o amenință cu outropire. Ce iluzii mărețe, ce scopuri, sfinte, — dar Doamne cât de greu a le realiza pe toate!

Și totuși Savonarola a realizat multe. Adevărat, că a plătut cu sângele vieții sale îndrăzneala de a se revolta în contra Diavolului, însă sămănța aruncată de el a dat roade mai mult sau mai puțin timpuri și în special secolul al XVI, veacul de mărire al renașterii, poartă timbrul puternicei sale individualități, pe care o admirăm astăzi și va admira-o omenimea cu atât mai mult, cu cât mai tare se depărtează vremea în cursul ei neincetat.

Și dacă astăzi rătăcind pe pământul

legendar al Italiei frumoase, admiră spiritul creștinesc și ideal și mare, care transpiră din arhitectura armonioasă a clădirilor sale, din ornamentarea și întreaga atmosferă a nenumăratelor sale biserici și mai ales înălțimea religioasă a creațiunilor de artă din museile sale, să nu uităm nici pe un moment, că de asupra tuturor planează sufletul lui Savonarola, mângâiat, fericit și răsplătit de nedreptatea oamenilor, pentru a căror bine și-a jefrit tot ce e avut.

Și dacă admirăm pe fața Madonneli lui Leonardo da Vinci, din Salonul cărre în Louvre, extasul divin și creștinesc, atât de diferit de al z-ilor anticității, sau castitatea și nevinoșia mărghiașă cu sfințenia din toate madonnelor lui Raffaell; gingașia și dulceața fără seamăn din fețele lui Corregio și convingerea creștinească pe figurele tuturor celorlalți pictori ai cinquecentului, admirăm în toate pe Savonarola, care a fost poate cea mai sfântă figură a bisericii creștine și unul dintre cei mai străluciți gani, cari s'au rătăcit pe acest pământ nemernic.

Savonarola era dela naștere destinat pentru o menire apostolică atât de mare. Încă de copil era foarte evlavios, iubea singurătatea și în liniștea pădurilor îi plăcea să se adăncească în contemplarea mării lui Dumnezeu și atunci îl muncea dorul, să îndrepteze el această lume stricată și să arate el oamenilor calea care duce la fericire.

Interesele bisericii (?) ar fi dictat, după a lui „Egyetértés” părere, să se aleagă adică N. Pap, omul lui Hamsea și al guvernului... Și fiindcă vicarul Mangra n'a spriginit această candidatură, e — păcătos.

In ochii Ungurilor da, Românii adevărați îl vor lăuda însă cu atât mai tare.

Pe când în ziarele din Budapesta Hamsea se năpustește asupra bunilor fiți ai bisericii, în cele locale caută să producă diversivnt: lățește vestea că între „hamsiști” și „mangriști” s'ar fi făcut o apropiere... Da, în sens că unii dintre cei cari la alegerea trecută au votat cu Hamsea, de astă dată vor părăsi pe cel ce sprigin solicită mat ales la Unguri și Ourei... „Arad és Vidéke” în acest sens să rectifice dect articolul său dela 1 Februarie.

Eri seara am primit din Beiuș următoarea telegramă:

„Dr. Ioan Papp, fiul mult regretatului fruntaș Paul Papp, a fost ales și proclamat la scrutinul de eri deputat sinodal al cercului Beiuș. Bucuria noastră e mare.”

Ne bucurăm și noi. Bravului ales îi trimitem sincere felicitări. Invingerea lui este învingerea celor buni asupra intriganților păcătoși.

Augustin Hamsea.

Vai vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici! căci voi ve asămănați mormintelor spoite, cari pe din afară se arată frumoase, ear pe din launtru sunt pline de toată necurăția.

Numai vai vouă, și iarăși vai vouă — sunt cuvintele, pe cari le-a avut aproape la tot pasul Domnul iertării și al iubirii de oameni cătră fariseii și cărturarii iudevești. — Pentru-că Domnul a avut la inimă soarta națiunii sale, și reverință cătră legea poporului său, pe care, în virtutea pozițiunii lor în corpul național și religios, trebuiau să-l lumineze și conducă tocmăi acei farisei și cărturari, a căror indeletniciri zilnice

erau de altcum șederile în frunte la ospete, în sinagoge, în tērguri, în străzi publice și pervertirea scripturilor, amăgirea și exploatarea vulgului pentru poște trufașe, pentru sete de căștișig.

Vreți să știți din viața noastră bisericească numele unui sumeț, „fariseu” și neiscușit „cărturariu” într'una persoană?

Augustin Hamsea — numele lui. De două ori s'a închis dinainte-i sanctuarul Sionului Românesc — și nu vrea s-o 'nțeleagă; de două ori i-s'a spus: să nu se apropie de sfintele sfintelor, căci nevrednic este — și nu vrea s-o 'nțeleagă; de două ori a fost împins nechematul dela treptele tronului arhipăstoresc — „iară iuda, cel fără de lege, nu vrea să 'nțeleagă”.

L'a orbit cu desăvârșire patima fariseică a înainte-șederii și nu simte indoitul vot de nevrednicie cătră arhierie, ce i-l'a dat biserica — adevărat fariseu; la cinstea și insigniile arhierului Domnului revnește și nu se cutremură a lega fertăție cu nelegiuții și vrăjmașii neamului și legii românești — apostolat; indemnă și spriginit de Ane și Caiafe, de circumciși și francmasoni, de inimi reci, de capete reci, de rude, cuscari și de suflete cumpărate, acum a treia oară se gătește de asalt asupra Bisericii, mireasa Domnului, carea de două ori l-a respins pe — iuda trădătorul.

Fariseu — apostat — trădător; pe frunte cu pecetea fiului faradelegii; îmbrăcat în pofta mării deșarte și incins cu primul și diabolicul păcat din lume, trufia carea și din angeri a făcut oare-când diavoli: — cu atât însă icoana nu-i e desăvârșită.

Vrem deci să-l completăm, în cât se poate, icoana cu trăsuri noue, necunoscute deplin.

Să procedem dela scripturile sfinte. Eată ce grăște dumnezeescul Duh prin rostul lui Pavel, apostolul chemat a propovădui tuturor limbilor pămentului, pentru ca peste tot pământul să știe, că: „De dorește cineva episcopie, bun lucru dorește”. I ep. c. Tim. c. III. Asta-i partea subiectivă a chestiei. Dar și în partea obiectivă glăsuiește apostolul îndată, stipulând

intre condițiile de vrednicie cătră episcopie și acestea: Episcopul să fie vrednic de a învăța, blând, neubitor de ceartă, bine îngrijindu-și casa sa; căci dacă nu știe cineva a-și griji casa sa, cum va îngriji de Biserica lui Dumnezeu? — întreabă confirmativ tot apostolul, tot la acel loc.

Nu în măsura vrednicilor personale și nici într'atăta din mila lui Dumnezeu, cât din ceea a puternicilor zilei, a ajuns și dl Hamsea în diecea noastră.

Sigur, teren a voit să-i deschidă cel ce cu mână tare ni-l'a adus din Râșnov și cu braț înalt îl ocrotește de atunci și până azi, să ne fericească (!) cu dēnsul, căci prea ne iubeste mult. — Menajatu-l'a, înălțatu-l'a; datu i-a în viața noastră bisericească o poziție de a-și căștișiga lauri și de a binemerita dela Biserica și Neamul Românesc; sfânta misiune a îmbrăcat: de a crește bărbăți cari, cu faclia luminii și a virtuții a-mână, să pună temelie nouă și să dea direcție culturii și spiritului moralei publice a obidatului nostru popor.

Și cum s'a afirmat de atunci și până azi parvenitul candidat la episcopie?

Vieța și activitatea i-a fost o negație viuă, și sfidare a mai sus citatelor cuvinte ale apostolului.

Să ne achitam în cele următoare de datoria probațiunii.

DIN ROMÂNIA.

D. G. Enescu, eminentul nostru artist, va fi numit profesor de vioară la conservatorul din Capitală.

D. Al. Rubin, șef-redactor al ziarului „Moldova”, a dat la tip un volum consacrat anului jubilar 1902.

Această publicație, care trebuie să întărească și să lumineze conștiința noastră și un capitol special în care vor fi grupate documentele oficiale, discursurile, scrisorile etc., cu privire la valoarea armatei române și la acțiunea personală a șefului ei suprem, M. S. Regele Carol.

În partea istorică vor fi schițate evenimentele cari au precedat și determinat proclamarea independenței României și participarea țerei la războiul din 1877 negocierile cari au determinat cooperarea armatei române cu armata rusă și partea hotărât-

toare lăsată de trupule noastre la victoria campaniei din Bulgaria.

Publicația va mai cuprinde, în fiecare capitol special consacrată dărilor de seamă a sărbătorilor jubilar și călătoriei Saveranului în Bulgaria.

Prințul Ferdinand la Iași. Prințul A. S. R. Prințului Ferdinand, la Iași, a fost dia cele mai grandioase.

La înțesca tronului principar în gara erau de față toate notabilitățile din a domnia capitală a țerei, precum și un public imens.

Dela gară, A. S. R. Prințului Moștenitor a mers la Mitropolie, la mijlocul ovațiunilor multime, însoțit pe două rânduri la to parcursul.

După terminarea serviciului divin, S. Regala a străbătut tot astfel strada frumoasă împodobite, până la Palatul de reședință, viu și necontenit aclamat cu cel mai cald ecstasiasm.

A. S. Regala a luat dejunul la Cercul militar, apoi a vizitat Universitatea, liceul internat, școala primară „Carol I”, școala normală de fete, bisericele Trei Erarchi și sf. Nicolae, precum și spitalul sf. Spiridon.

Prețedintele, A. S. Regala a fost aclamat de o mare mulțime.

Seara, Prințului Moștenitor a luat parte la bench-tal oferit în localul Primăriei, apoi a mers la Teatrul Național, unde a fost primit în sanctul imnului național, publicul stăd în picioare.

A doua zi, Mărcuș, A. S. R. Prințului Ferdinand a inspectat trupele de cavalerie din garnizoană, a luat dejunul la Cercul militar și prânzul la Teatrul Național. S. Regala de dl general comandant al corpului 4 de armată.

Joi, A. S. Regala și-a condus inspectiile militare și a sosit la reprezentanțele de gala date de Teatrul Național.

Prețedintele, Prințului Moștenitor a fost aclamat cu același viu ecstasiasm, ca și în zilele precedente.

Tempul, foarte frumos și cald.

NOUȚĂȚI

ARAD, 2 Februarie 1903.

Prințul Ferdinand a sosit din Arad — pomona (?) și încași fi abia (?) celor șese avocați români din Honedoara cari au protestat ca baniu lor să fie dat pentru tratatul lui Kossuth. Zărele patriotice prezind că adresa asta ar fi un atentat la integritatea statului... Ne și mirăm ce nu cer darea în judecată a celor șese avocați români, ce se mulțumesc cerând disciplinar numai!

După o astfel de reverie obicinuită în pădure, tinărul Savonarola odată nu s'a mai reintors acasă, ci fără să spună cuiva ceva a plecat pe drumul menirei sale și nu s'a oprit până la poarta conventului dominican în Bologna. Aci a intrat în tagma monacală și entusiastul tinăr, abea de 22 de ani, a început să muncească cu toată ardoarea convingerei la realizarea visului său. La început mai timid apoi mai curajos, dar totdeauna cu încredere în mărirea idealului său, Savonarola răspânda în scris și mai ales prin graiu viu principiile sale confrăților săi și tuturor credincioșilor, cari voiau să îl asculte. — Savonarola vorbea credincioșilor în biserică, pe stradă, afară în câmp la umbra unui copac sau sub cerul liber al lui Dumnezeu și în toate locurile vocea lui sonoră și convingătoare răsună ca un glas de serafim răpind în avântul său cu sine inimile ascultătorilor, stăpâniți de farmecul irresistibil al acestui nepretențios călugăr.

Dar principala sa activitate și-a început-o Savonarola când la anul 1490 a fost numit rector al conventului dominican San-Marco în Firenze. În grădina acestei mănăstiri a continuat cu predicile sale, pline de învățături, ear după-ce ascultătorii nu mai încăpeau în grădină, a trecut în biserică mănăstirei și după-ce și aceasta a devenit prea mică, a început să vorbească în marele și admirabilul dom al Florenței. Acolo se aduna toată populația Florenței și Toscanei: mândra și bogata aristocrație, poezii și artiștii, neguțătorii, săracii orașu-

lui și țărani din toata părțile provinciei; căci Savonarola atingea toate chestiile vieții omenești, sbiceua păcatul, minciuna, perfidia și întreaga răutate omenească și zugrăvea în culori ademenitoare pe omul ideal, cum l-a creat Dumnezeu sfântul. Savonarola se adresa indeosebi cătră poezii și artiști, despre a căror putere educatoare era convins și le dădea să înțeleagă, că cu cât mai importantă este curățenia și armonia vieții sufletești, decăt a formelor exterioare ale corpului, expus ademenirilor păcatului.

„Dacă în această mulțime — le zicea odată artiștilor edunați, — s'ar găsi două femei asemenea de frumoase și seducătoare, dar una cu inima coruptă, ear cealaltă de o curățenie sfântă, — oare ar sta la indoială chiar și cel mai stricat bărbat, pe care să o aleagă?”

Dar ori-cui vorbea și ori-ce vorbea, ascultătorii lui Savonarola plecau captivați și convinși cu desăvârșire. Par' că prin rostul său nu vorbea o voce omenească, ci par' că o putere divină se cobora peste întreaga adunare și îl stăpâna: pe toți de o potrivă. Savonarola nu era bărbat frumos. Era negru, slab, un nas urit și mare se încovoia deasupra celor două buze cărnoase, — dar ochii, ochii dominicanului străluceau ca două focuri vecinic arzătoare, din care dogorea farmecul unei puteri supra omenești, irresistibile.

În scurtă vreme Savonarola a devenit stăpân peste inimile Florentinilor și după moartea lui Lorenzo „il magnifico” ei și-au instituit un guvernament liberal, după prin-

cipiile dominicanului din San-Marco. În anul 1496 Savonarola a aranjat la Dumineca Florilor o procesiune monstră, la care a luat parte tot orașul și toată provincia. În fruntea procesiunii mergeau 7000 de copii, îmbrăcați în vestimente albe, purtând fie-care în o mână o cruciuliță roșie, ear' în cealaltă o ramură de maslin; după ei veniau fecioarele Florenței, îmbrăcate tot în haine albe; apoi urma întregul cler și la sfârșit o mulțime fără de nume. Procesiunea a percurt mai multe strade întonând din mii de pepturi psalmuri și imnuri de mărire, — până ce s'a oprit înaintea domului.

În carnevalul anului următor Savonarola a aranjat o altă procesiune, mai imposantă și mai semnificativă, voind, să serbeze învingerea religiei creștine asupra păgânismului. Dar mai înainte copii nevinoși au umbat din casă în casă, dela familie la familie, adunând toate acele lucruri, pe care maestrul le condamnase și le declară „profane” și păgâne: Scrierile lui Boecaccio și alte cărți indecente, tablouri și statui nude, obiecte de lăces esagerat ș. a. ș. Toate aceste au fost grămădite pe un rug în jurul unei statui mari și hidoase de lut, simbolul păcatului, pe Piazza dela Signoria, înaintea palatului vechiu, unde era sediul guvernului. O procesiune nesfârșită a parcurs iarăși stradele orașului și s'a oprit pe piața numită, unde rugul a fost aprins și toate acele lucruri „păgâne”, între ele multe obiecte prețioase de artă, multe desemnuri valoroase ale marilor artiști au fost arse între innuri de laudă cătră Dumnezeu,

Azelo au fost zilele de mărire și mulțumire ale săptămânii Savonarola, căci soarele norocului său în curând a apus și ea a urmat după aceea a fost numai durerea și suferință până la sfârșit.

Pe tronul papal ședea Alexandru VI — Roderigo Borgia, — cel mai corupt om ce o trait vre odată pe acest pământ păcătos. Lucrezia Borgia și Cesare i-au fost copii, — cine nu-i cunoaște? Ști putea oare, ca sfântul din San-Marco să nu se revoltze până la sânge în contra unui astfel de sacrilegiu — ne mai pomoni și să nu atase pe păcatul din scaunul lui San-Pietro?

La început Papa voia să liniștească pe puritanul său călugăr prin zadarnice promițându-i chiar baretul de cardinal. Dar după-ce ademenirile au rămas adarnice, l-a anatemisat și pe el și pe toți aceia, cari l'asculta și urma învățăturile sale. Și ca supremă ironie a sorții, de pe același loc al domului din Florența, de unde născătrăscutul apostol propaga învățăturile sale creștinești, episcopul locului a pronunțat anatemizarea capului bisericii catolice și i-a ordonat sub grea pedeapsă să mai predice credincioșilor.

Dar Savonarola privea misiunea sa primită dela Dumnezeu însuși și credea că nu are datoria să se supună păcătoșilor porunci ale lui Roderigo Borgia.

Totuși steaua intransigentului dominican era în apunere și dușmanii lui se înmulțeau mereu, capii bisericii nu-i put-

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Bihoreana“, societate pe acți în Oradea-mare, conform dispoziției §-ului 19 din statute, se invită

la a patra adunare generală ordinară,

care se va ține în Oradea-mare, la 26 Februarie 1903 st. n. la 10 ore înainte de amiază în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt următoarele:

1. Alegerea a trei scrutători pentru actele de alegeri și a trei membri pentru verificarea procesului verbal.
2. Raportul anual al direcțiunii.
3. Raportul comitetului de revisiune despre esaminarea contului anual, a bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la următoarele dispoziții din statute:

§. 24. Pentru folosirea dreptului de vot se recere, ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și cu una zi înainte de aceasta să depună pe lângă reversal la direcțiunea institutului, respective la locurile designate la direcțiune, acțiunile sale, eventual și dovezile de plenipotență.

Actele depuse la locurile designate de direcțiune se vor lua în considerare numai încât reversalul despre depunere, cel mult în ziua premergătoare adunării generale s'a deus la institut.

În legătură cu dispozițiile §-ului 24 din statute, avem onoare a notifica, că în ședința plenară direcțională ținută la 16 Ianuarie 1903 pentru depunerea, respective primirea acțiilor și edarea documentelor despre depunere, s'a designat în acest an, respective au fost rugate institutele Alina, Victoria, Silvania, Economul, Oraviciiana, Patria și Timișana.

Oradea-mare, 16 Ianuarie 1903.

Direcțiunea Institutului.

Debit			Contul Bilanțului.			Credit		
			Cor.	fil.		Cor.	fil.	
68	Cassa în număr		26.634	98	1	Capital social	600 000	—
49	Giro Co la Banca austro-ungară		727	68	74	Fondul de rezervă	24 644	18
61	Cambii de bancă . Cor. 1261726.42				39	Fondul de rezervă pentru pierderi	2 400	—
	Descriere	2367.—	1259.359	42	58	Depuneri spre fructificare	893.475	05
70	Cambii cu acoperire ipot.		296 727	—	57	Fondul de pensiuie	1.793	71
62	Credite hipotecare		206.422	—	69	Depozite de cassă	2 642	67
55	Credite de cont-curent		40 821	02	43	Cambii reescomptate	270.778	—
17	Credite pe efecte		9904	—	56	Dividende neridicate	1.622	78
19	Credite personale		7729	—	33	Saldul intereselor transitoare	10.240	70
45	Efecte proprii . Cor. 11839.40					Profit net	53.555	87
	Descriere	205.—	11.634	40				
47	Imobile		4025	83				
25	Mobilier . Cor. 4243.93							
53	10% descriere	424.39	3819	54				
72	Diverse conturi debitoare		2338	09				
			1.870.152	96			1 870.152	96

Debit			Contul profitului și al pierderilor.			Credit		
			Cor.	fil.		Cor.	fil.	
54	4% interese la fondul de rezervă		945	18	66	Interese dela cambii de bancă	96.426	91
44	Interese de reescompt		10.611	52	71	" " " cu acoperire hi-		
65	Interese după depuneri		36.768	79		potecară	24 392	92
31	10% dare după interese de depuneri		3 676	88	67	Interese dela credite hipotecare	17 332	30
32	Contribuție		10.156	56	18	" " " pe efecte	882	—
27	Salare		14.250	—	63	" " " personale	610	98
50	Spese curente (tipărituri, porto, luminat, încălzit, telefon etc.)		6.097	41	16	" " " de contcurent	1.700	58
28	Chirie		1.360	16	75	Provisiune	721	99
41	Marce de prezență		2.464	—	73	Interese de întârziere a acționarilor	551	47
48	Descrieri		2.996	39	59	Interese după efecte proprii	128	46
	Profit net		53.555	87	64	Venitul imobilelor	105	20
			142 882	76			142.882	76

Oradea-mare, 31 Decembrie 1902.

Dr. Coriolan Pap m. p.
director executiv.

Iosif Roman m. p.

Iosif Vulcan m. p.,
președinte.

Nicolau Zigre m. p.,
v. președinte.

Moise Nyes m. p.

Iosif Moldovan m. p.

Andrei Horvath m. p.

Petru Pantya m. p.

Dr. Nicolae Popovici m. p.

Antoni Palladi m. p.

Subsemnatul comitet am esaminat contul present și l-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Oradea-mare, 16 Ianuarie 1903.

Comitetul de revisiune:

Samuil Ciceronescu m. p.

Toma Păcala m. p., președinte.

Sava Raicu m. p.

Dr. Florian Duma m. p.

Petru Popescu m. p.